

Historija

STANDARDI UČENIČKIH POSTIGNUĆA ZA HISTORIJU

Dokument je usvojen na 11. sjednici Odbora Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje održanoj 22. decembra 2020. godine.

STANDARDI UČENIČKIH POSTIGNUĆA ZA HISTORIJU
KRAJ 6. RAZREDA

OBLAST 1: HISTORIJSKI IZVORI I PROUČAVANJE HISTORIJE

Ishodi učenja:

1. Provodi školska istraživanja kako bi ispitao prošlost i sadašnjost
2. Pokazuje drugima historijsko znanje i razumijevanje
3. Tumači prošlost temeljem didaktički oblikovanih historijskih izvora i razumije šta sve može uticati na pisanje historije; otkriva različita historijska stajališta na historijske događaje i određuje kontekst u kojem su ta stajališta nastala (kritičko mišljenje).

ISHODI UČENJA	OSNOVNI NIVO	SREDNJI NIVO	NAPREDNI NIVO
	<i>Učenik:</i>		
1. Provodi školska istraživanja, kako bi ispitao prošlost i sadašnjost.	Opisuje vrste historijskih izvora (materijalni, pisani, usmeni, slikovni...).	Objašnjava obilježja hist. izvora iz prahistorije i starog vijeka.	Bira vrste historijskih izvora u vezi sa karakterističnim historijskim razdobljem (prahistorija i stari vijek).
	Bira primjere historijskih izvora (fotografija, porodični predmeti, lični dokumenti...) iz vlastitog života.	Daje primjere obilježja hist. izvora iz prahistorije i starog vijeka, te iz vlastitog života.	Koristi znanja o obilježjima historijskih izvora na konkretnim primjerima iz prahistorije, starog vijeka i iz vlastitog života.
2. Pokazuje drugima historijsko znanje i razumijevanje.	Razlikuje pojave i događaje iz prahistorije i starog vijeka na osnovu didaktički oblikovanih historijskih izvora.	Sumira podatke dobivene uz pomoć didaktički oblikovanih izvora o određenoj temi iz prahistorije i staroga vijeka.	Komparira različite vrste didaktički oblikovanih izvora na temelju kojih odgovara o određenoj temi iz prahistorije i starog vijeka.

3. Tumači prošlost temeljem didaktički oblikovanih historijskih izvora i razumije što sve može uticati na pisanje historije; otkriva različita historijska gledišta na historijske događaje i određuje kontekst u kojem su ta stajališta nastala (kritičko mišljenje).	Prepoznaje o kojoj historijskoj pojavi, događaju ili личности iz starog vijeka je riječ na temelju didaktički oblikovanih historijskih izvora (pisanih, materijalnih).	Određuje iz kojeg perioda potiče historijski izvor kada su u njemu navedene jasne informacije o karakteristikama tog perioda.	Ilustruje osnovne karakteristike didaktički oblikovanih historijskih izvora za proučavanje prošlosti nakon njihove upotrebe.
	Navodi različita tumačenja iste historijske pojave na jednostavnim primjerima.	Objašnjava različita tumačenja iste historijske pojave na jednostavnim primjerima.	Upoređuje različita tumačenja historijskih pojava ili događaja na osnovu istih historijskih izvora.

OBLAST 2: HISTORIJSKO ZNANJE I RAZUMIJEVANJE – HISTORIJSKO VRIJEME I HRONOLOGIJA

Ishodi učenja:

1. Tumači kategorije historijskog vremena.
2. Koristi različite načine prikazivanja historijskog vremena i hronologije.
3. Analizira historijska razdoblja i kako su povezani događaji u njima; objašnjava glavne pravce, procese i probleme iz prošlosti smještajući ljude i događaje u vremenski i prostorni okvir.
4. Objasniava kako se mijenja stajalište u zavisnosti od vremena i prostora.

ISHODI UČENJA	OSNOVNI NIVO	SREDNJI NIVO	NAPREDNI NIVO
1. Tumači kategorije historijskog vremena.	Učenik:		
	Određuje kojem stoljeću pripadaju važne godine iz prošlosti.	Pretvara jednu vremensku kategoriju u drugu (godine, desetljeće, stoljeće, milenij).	Povezuje odabrane podatke iz hronologije sa historijskim događajima i ličnostima.

2. Koristi se različitim načinima prikazivanja historijskog vremena i hronologije.	Prepoznaje ključne historijske događaje ili ličnosti na vremenskoj lenti iz razdoblja starog vijeka.	Crta lente vremena ključnih historijskih događaja, pojmova ili ličnosti iz razdoblja starog vijeka.	Objašnjava podatke iz lente vremena, tabele ili grafičkog prikaza ključnih historijskih događaja, pojmova ili ličnosti iz razdoblja starog vijeka.
			Izrađuje lentu vremena koristeći se primjerima hronologije iz vlastitog života.
3. Analizira historijska razdoblja i kako su povezani događaji u njima; objašnjava glavne pravce, procese i probleme iz prošlosti smještajući ljude i događaje u vremenski i prostorni okvir.	Opisuje obilježja starog vijeka hronološkim redoslijedom.	Povezuje hronološkim redoslijedom osobe, događaje, pojave i procese sa obilježjima starog vijeka.	Tumači obilježja starog vijeka povezujući osobe, događaje, pojave i procese hronološkim redoslijedom.
4. Objasnjava kako se mijenja stajalište u zavisnosti od vremena i prostora.	Prepoznaje različite interpretacije i perspektive o ljudima, događajima i pojavama iz prahistorije i starog vijeka.	Ilustruje različite interpretacije i perspektive o ljudima, događajima i pojavama iz prahistorije i starog vijeka.	Upoređuje različita tumačenja i gledišta o ljudima, događajima i pojavama iz prahistorije i starog vijeka.

OBLAST 3: HISTORIJSKO ZNANJE I RAZUMIJEVANJE – KONTINUITET I PROMJENA

Ishodi učenja:

1. Objašnjava kako su glavni događaji u vremenu povezani jedan s drugim, i rekonstruiše, prati i tumači određene oblike (društvene, ekonomske, kulturne, religijske, političke, te svakodnevni život) društva u različitim kontekstima kroz vrijeme i različita historijska razdoblja.
2. Objašnjava trajanje nekih ideja u vremenu i kako preplitanjem određenih ideja i historijskih događaja može doći do novih historijskih obrazaca.
3. Utvrđuje na koji način dolazi do promjena u različitim historijskim razdobljima; objašnjava kako se neki oblici mogu promijeniti, dok drugi ostaju isti; razumije složenost promjena i njihov uticaj ne samo na politiku i tehnologiju već i na vrijednosti i vjerovanja; utvrđuje ključne prekretnice u svjetskoj historiji i određuje uzroke koji su doveli do promjena i dugoročnih posljedica tih promjena.

ISHODI UČENJA	OSNOVNI NIVO	SREDNJI NIVO	NAPREDNI NIVO
1. Objašnjava kako su glavni događaji u vremenu povezani jedan s drugim, i rekonstruiše, prati i tumači određene oblike (društvene, ekonomske, kulturne, religijske, političke, te svakodnevni život) društva u različitim kontekstima kroz vrijeme i različita historijska razdoblja.	Učenik:		
	Navodi različite oblike društvenih odnosa i vjerovanja na primjerima iz prahistorije i historije starog vijeka.	Objašnjava kako su se društveni odnosi i vjerovanja mijenjali tokom vremena razlikujući napredak od nazadovanja na primjerima iz prahistorije i historije starog vijeka.	Komparira promjene izazvane historijskim procesima na društvene odnose i vjerovanja na primjerima iz prahistorije i historije starog vijeka.
2. Objašnjava trajanje nekih ideja u vremenu i kako preplitanjem određenih ideja i historijskih događaja može doći do novih historijskih obrazaca.	Navodi primjere ideja i vjerovanja iz starog vijeka koji traju i danas.	Povezuje historijske događaje iz starog vijeka sa određenim idejama.	Objašnjava pozitivne i negativne uticaje ideja iz starog vijeka na promjene u društvu.

<p>3. Utvrđuje na koji način dolazi do promjena u različitim historijskim razdobljima; objašnjava kako se neki oblici mogu promijeniti, dok drugi ostaju isti; razumije složenost promjena i njihov uticaj ne samo na politiku i tehnologiju već i na vrijednosti i vjerovanja; utvrđuje ključne prekretnice u svjetskoj historiji i određuje uzroke koji su doveli do promjena i dugoročnih posljedica tih promjena.</p>	<p>Navodi primjere promjena i kontinuiteta (događaji, historijske ideje, procesi, društveni odnosi) iz prahistorije i starog vijeka.</p>	<p>Opisuje primjere, kontinuitete i promjene (događaji, historijske ideje, procesi, društveni odnosi) u prahistoriji i starom vijeku, te izdvaja sličnosti i razlike.</p>	<p>Ispituje šta je iz antičkog razdoblja ostalo sačuvano do danas na osnovu primjera kontinuiteta i promjena (događaji, historijske ideje, procesi, društveni odnosi) u prahistoriji i starom vijeku.</p>
	<p>Nabraja događaje koji predstavljaju ključne prekretnice u prahistoriji i starom vijeku.</p>	<p>Stavlja u vezu događaje koji predstavljaju ključne prekretnice u prahistoriji i starom vijeku.</p>	<p>Izdvaja po važnosti i objašnjava događaje koji predstavljaju ključne prekretnice u prahistoriji i starom vijeku.</p>

OBLAST 4: HISTORIJSKO ZNANJE I RAZUMIJEVANJE – UZROČNO-POSLEDIČNI ODNOSI

Ishodi učenja:

1. Objašnjava i međusobno razlikuje uzrok i posljedicu određenih historijskih pojava.
2. Ukazuje na povezanost između određenih historijskih događaja i širih društvenih, ekonomskih i političkih pravaca i razvoja.
3. Tumači složenost historijskih uzroka i posljedica, kao i ograničenja da se utvrdi uzrok i posljedica.

ISHODI UČENJA	OSNOVNI NIVO	SREDNJI NIVO	NAPREDNI NIVO
<p>1. Objašnjava i međusobno razlikuje uzrok i posljedicu određenih historijskih pojava.</p>	Učenik:		
	<p>Definiše pojmove: uzrok, povod i posljedica nekog historijskog događaja.</p>	<p>Objašnjava pojmove: uzrok, povod i posljedica na primjerima iz prahistorije i starog vijeka.</p>	<p>Upoređuje uzroke, povod i posljedice događaja, pojava i procesa na primjerima iz prahistorije starog vijeka.</p>

<p>2. Ukazuje na povezanost između određenih historijskih događaja i širih društvenih, ekonomskih i političkih pravaca i razvoja.</p>	<p>Povezuje određene historijske ličnosti i događaje iz prahistorije i starog vijeka.</p>	<p>Objašnjava promjene koje su slijedile nakon određenog historijskog događaja u prahistoriji i starom vijeku.</p>	<p>Identifikuje uticaj određenog historijskog događaja i pojave iz prahistorije i starog vijeka na promjene u svakodnevnom životu.</p>
<p>3. Razumije složenost historijskih uzroka i posljedica, kao i ograničenja da se utvrdi uzrok i posljedica.</p>	<p>N/P</p>	<p>N/P</p>	<p>Prepoznaje povezanost uzroka i posljedica događaja iz starog vijeka.</p>

STANDARDI UČENIČKIH POSTIGNUĆA ZA HISTORIJU KRAJ DEVETOGODIŠNJEG ODGOJA I OBRAZOVANJA

OBLAST 1: HISTORIJSKI IZVORI I PROUČAVANJE HISTORIJE

Ishodi učenja:

1. Provodi školska istraživanja kako bi ispitao prošlost i sadašnjost.
2. Pokazuje drugima historijsko znanje i razumijevanje.
3. Tumači prošlost temeljem didaktički oblikovanih historijskih izvora i razumije što sve može uticati na pisanje historije; otkriva različita historijska stajališta na historijske događaje i određuje kontekst u kojem su ta stajališta nastala (kritičko mišljenje).

ISHODI UČENJA	OSNOVNI NIVO	SREDNJI NIVO	NAPREDNI NIVO
	Učenik:		
1. Provodi školska istraživanja kako bi ispitao prošlost i sadašnjost.	Razlikuje vrste historijskih izvora.	Bira različite historijske izvore u istraživanju historijskih tema.	Analizira različite historijske izvore na temelju kojih donosi zaključke o određenoj temi.
	Upoređuje primarne i sekundarne izvore.	Povezuje odgovarajuće izvore sa historijskim događajima o kojima govore.	Potkrepljuje argumentima svoje zaključke o historijskim događajima koristeći se izvorima.
2. Pokazuje drugima historijsko znanje i razumijevanje.	Izdvaja podatke o historijskim događajima iz izvora.	Određuje sličnosti i razlike između istih ili različitih historijskih pojava/događaja na osnovu podataka iz historijskih izvora.	Procjenjuje važnost podataka iz izvora za određenu historijsku pojavu i/ili događaj.
3. Tumači prošlost temeljem didaktički oblikovanih historijskih izvora i razumije što sve može uticati na pisanje historije; otkriva različita historijska stajališta na historijske događaje i određuje kontekst u kojem su ta stajališta nastala (kritičko mišljenje).	Prepoznaje izvore nastale neposredno nakon historijske pojave i/ili događaja i one nastale nakon historijske udaljenosti.	Utvrđuje sličnosti i razlike podataka iz historijskih izvora koji govore različito o istom događaju i/ili pojavi.	Procjenjuje relevantnost različitih historijskih izvora i na osnovu njih donosi zaključke o događajima ili pojavama.
	Prepoznaje pristrasnost u pojedinim tumačenjima historijskih ličnosti, događaja, pojava, procesa.	Objašnjava pristrasnosti u pojedinim tumačenjima historijskih ličnosti, događaja, pojava, procesa.	Objašnjava različitost historijskih stajališta ovisno o kontekstu u kojem su ta stajališta nastala.

OBLAST 2: HISTORIJSKO ZNANJE I RAZUMIJEVANJE – HISTORIJSKO VRIJEME I HRONOLOGIJA

Ishodi učenja:

1. Tumači kategorije historijskog vremena.
2. Koristi različite načine prikazivanja historijskog vremena i hronologije.
3. Analizira historijska razdoblja i kako su povezani događaji u njima; objašnjava glavne pravce, procese i probleme iz prošlosti smještajući ljude i događaje u vremenski i prostorni okvir.
4. Objašnjava kako se mijenja gledište u zavisnosti od vremena i prostora.

ISHODI UČENJA	OSNOVNI NIVO	SREDNJI NIVO	NAPREDNI NIVO
	Učenik:		
1. Tumači kategorije historijskog vremena.	Navodi različite načine računanja vremena i vremenske kategorije: godina, decenija, stoljeće, milenij, prije nove ere, nova era.	Primjenjuje različite načine računanja vremena.	Analizira povezanost određenih historijskih događaja ili pojava u vremenskom okviru kada su se dogodili.
2. Koristi različite načine prikazivanja historijskog vremena i hronologije.	Smješta određeni historijski događaj, pojavu ili proces u odgovarajuće vremensko razdoblje koristeći lentu vremena, tabele ili grafičke prikaze.	Upoređuje historijske događaje, procese ili osobe iz opće i nacionalne historije u istom vremenskom periodu koristeći lentu vremena, tabele ili grafičke prikaze.	Izrađuje lentu vremena, tabele ili grafičke prikaze o historijskim događajima, pojavama ili procesima iz opće i nacionalne historije u istom vremenskom periodu prema određenom kriterijumu.
3. Analizira historijska razdoblja kako su povezani događaji u njima; objašnjava glavne pravce, procese i probleme iz prošlosti smještajući ljude i događaje u vremenski i prostorni okvir.	Opisuje glavna obilježja historijskih razdoblja navodeći osobe, događaje, pojave i procese hronološkim redoslijedom.	Povezuje historijske događaje, procese ili osobe s historijskim razdobljima objašnjavajući njihov uticaj u društvu.	Procjenjuje povezanost historijskih događaja u vremenskom i prostornom okviru.

4. Objašnjava kako se mijenja stajalište u zavisnosti od vremena i prostora.	Definiše osnovne karakteristike društava u historijskim razdobljima i njihovo različito tumačenje u zavisnosti od vremena i prostora.	Ukazuje na prekretnice u svjetskoj historiji i promjene nakon tih događaja i/ili pojava kao i njihovo različito tumačenje u zavisnosti od vremena i prostora.	Klasifikuje određene historijske događaje, pojave ili procese s perspektive vremena i prostora u kojem su nastali kao i u savremeno doba.
--	---	---	---

OBLAST 3: HISTORIJSKO ZNANJE I RAZUMIJEVANJE

Ishodi učenja:

1. Objašnjava kako su glavni događaji u vremenu povezani jedan s drugim i rekonstruiše, prati i tumači određene oblike (društvene, ekonomske, kulturne, religijske, političke, te svakodnevni život) društva u različitim kontekstima kroz vrijeme i kroz različita historijska razdoblja.
2. Razumije trajanje nekih ideja u historijskom vremenu i kako preplitanjem određenih ideja i historijskih događaja može doći do novih historijskih obrazaca.
3. Utvrđuje na koji način dolazi do promjena u različitim historijskim razdobljima; objašnjava kako se neki oblici mogu promijeniti, dok drugi ostaju isti; razumije složenost promjena i njihov uticaj ne samo na politiku i tehnologiju već i na vrijednosti i vjerovanja; utvrđuje ključne prekretnice u svjetskoj historiji i određuje uzroke koji su doveli do promjena i dugoročnih posljedica tih promjena.

ISHODI UČENJA	OSNOVNI NIVO	SREDNJI NIVO	NAPREDNI NIVO
1. Objašnjava kako su glavni događaji u vremenu povezani jedan s drugim, i rekonstruišu, prate i tumače određene oblike (društvene, ekonomske, kulturne, religijske, političke, te svakodnevni život) društva u različitim kontekstima u historijskom vremenu i različitim historijskim razdobljima.	Učenik:		
	Izdvađa ključne događaje i promjene u društvu nastale u određenom historijskom kontekstu.	Otkriva promjene u društvenim odnosima kroz različita historijska razdoblja.	Ispituje uticaj društvenih (religijskih, kulturnih, ekonomskih, političkih) promjena nakon ključnih historijskih događaja i pojava ukazujući na njihove pozitivne i negativne posljedice na društvo.
			Ukazuje na povezanost promjena u društvenim odnosima sa ključnim događajima kroz različita historijska razdoblja.

<p>2. Objašnjava trajanje nekih ideja u historijskom vremenu i kako preplitanjem određenih ideja i historijskih događaja može doći do novih historijskih obrazaca.</p>	<p>Navodi neke od historijskih ideja koje su izazvale prekretnice u različitim historijskim epohama.</p>	<p>Upoređuje historijske ideje, njihovo međusobno preplitanje, te posljedice koje ostavljaju na društvo u različitim historijskim epohama.</p>	<p>Analizira uzroke promjena, procesa ili pojava u društvu izazvane historijskim idejama i zaključuje koje su njihove posljedice na društvo nekada i danas.</p>
<p>3. Utvrđuje na koji način dolazi do promjena u različitim historijskim razdobljima; objašnjava kako se neki oblici mogu promijeniti, dok drugi ostaju isti; razumije složenost promjena i njihov uticaj ne samo na politiku i tehnologiju, već i na vrijednosti i vjerovanja; utvrđuje ključne prekretnice u svjetskoj historiji i određuje uzroke koji su doveli do promjena i dugoročnih posljedica tih promjena.</p>	<p>Prepoznaje koje su historijske pojave i ideje ostale iste, a koje su se promijenile.</p>	<p>Upoređuje procese, pojave i ideje kroz historijska razdoblja na različitim prostorima.</p>	<p>Analizira složenost procesa, pojava i ideja kroz historijska razdoblja i njihov uticaj na cjelokupni razvoj društva.</p>
	<p>Označava događaje koji predstavljaju ključne prekretnice u svjetskoj historiji.</p>	<p>Utvrđuje ključne prekretnice u svjetskoj historiji i uzroke koji su doveli do promjena.</p>	<p>Procjenjuje da li su promjena i razvitak nužan uvjet za napredak (npr. atomska bomba, epidemije...).</p>

OBLAST 4: HISTORIJSKO ZNANJE – UZROČNO–POS LJEDIČNI ODNOSI

Ishodi učenja:

1. Objašnjava i međusobno razlikuje uzrok i posljedicu određenih historijskih pojava.
2. Ukazuje na povezanost između određenih historijskih događaja i širih društvenih, ekonomskih i političkih pravaca i razvoja.
3. Tumači složenost historijskih uzroka i posljedica, kao i ograničenja da se utvrdi uzrok i posljedica.

ISHODI UČENJA	OSNOVNI NIVO	SREDNJI NIVO	NAPREDNI NIVO
	Učenik:		
1. Objašnjava i međusobno razlikuje uzrok i posljedicu određenih historijskih pojava.	Navodi primjere uzroka i posljedica ključnih historijskih događaja ili pojava.	Razlikuje uzroke, povode i posljedice na primjerima ključnih historijskih događaja ili pojava.	Procjenjuje uzroke i posljedice historijskih događaja po važnosti (npr. trenutni-dugoročni, izravni-neizravni, lokalni-globalni).
2. Ukazuje na povezanost između određenih historijskih događaja i širih društvenih, ekonomskih i političkih pravaca i razvoja.	Prepoznaje vezu između određenih historijskih događaja i uticaj koji su imale na ekonomske, političke, kulturne i društvene procese.	Tumači povezanost određenih historijskih događaja sa ekonomskim, političkim, kulturnim i društvenim procesima.	Analizira posljedice određenih historijskih događaja na promjene u ekonomiji, politici i društvu.
3. Tumači složenost historijskih uzroka i posljedica, kao i ograničenja da se utvrdi uzrok i posljedica.	Navodi primjere različitih tumačenja uzroka, povoda i posljedica ključnih historijskih događaja.	Objašnjava različita tumačenja uzroka, povoda i posljedica na primjerima ključnih historijskih događaja.	Argumentima obrazlaže pozitivne i negativne posljedice historijskih događaja.

STANDARDI UČENIČKIH POSTIGNUĆA ZA HISTORIJU
KRAJ SREDNJOŠKOLSKOG ODGOJA I OBRAZOVANJA

OBLAST 1: HISTORIJSKI IZVORI I PROUČAVANJE HISTORIJE

Ishodi učenja:

1. Provodi školska istraživanja kako bi ispitao prošlost i sadašnjost.
2. Pokazuje drugima historijsko znanje i razumijevanje.
3. Tumači prošlost temeljem didaktički oblikovanih historijskih izvora i razumije šta sve može uticati na pisanje historije; otkriva različita historijska gledišta na historijske događaje i određuje kontekst u kojem su ta stajališta nastala (kritičko mišljenje).

ISHODI UČENJA	OSNOVNI NIVO	SREDNJI NIVO	NAPREDNI NIVO
1. Provodi školska istraživanja kako bi ispitao prošlost i sadašnjost.	<i>Učenik:</i>		
	Bira primarne i sekundarne izvore relevantne za određenu historijsku temu.	Upoređuje činjenice iz primarnih i sekundarnih izvora kako bi odgovorio na pitanja o određenoj temi.	Prezentuje zaključke o određenoj temi na osnovu analize primarnih i sekundarnih izvora.
2. Pokazuje drugima historijsko znanje i razumijevanje.	Izdvaja činjenice iz primarnih i sekundarnih izvora kako bi odgovorio na pitanja o određenoj temi.	Ispituje različito tumačenje pojedinih događaja u prošlosti na osnovu primarnih i sekundarnih izvora.	Kombinuje podatke dobivene iz primarnih i sekundarnih historijskih izvora.
	Interpretira podatke iz grafičkih i statističkih izvora kako bi odgovorio na pitanja o određenoj historijskoj temi.	Ispituje važnost podataka dobivenih iz grafičkih i statističkih izvora za određenu historijsku temu.	Izrađuje grafički ili statistički prikaz na osnovu utvrđenih podataka o određenoj historijskoj temi.

3. Tumači prošlost temeljem didaktički oblikovanih historijskih izvora i razumije šta sve može uticati na pisanje historije; otkriva različita historijska gledišta na historijske događaje i određuje kontekst u kojem su ta s tajališta nastala (kritičko mišljenje).	Razvrstava informacije iz različitih izvora u cilju opisivanja određene historijske pojave i/ili događaja.	Objašnjava razloge zbog kojih se isti historijski događaj i/ili pojava tumači različito na osnovu historijskih izvora.	Daje kritički osvrt o podacima dobivenim iz različitih historijskih izvora koji daju drugačiju sliku o istom historijskom događaju i/ili pojavi.
	Predočava pristrasnosti u pojedinim tumačenjima historijskih ličnosti, događaja, pojava, procesa.	Izdvaja primjere različitog tumačenja istog historijskog događaja.	Potkrepljuje argumentima svoj stav i mišljenje o tumačenju određenog historijskog izvora.

OBLAST 2: HISTORIJSKO ZNANJE I RAZUMIJEVANJE – HISTORIJSKO VRIJEME I HRONOLOGIJA

Ishodi učenja:

1. Tumači kategorije historijskog vremena.
2. Koristi različite načine prikazivanja historijskog vremena i hronologije.
3. Razumije historijska razdoblja i kako su povezani događaji u njima; objašnjava glavne pravce, procese i probleme iz prošlosti smještajući ljude i događaje u vremenski i prostorni okvir.
4. Objasniava kako se mijenja stajalište u zavisnosti od vremena i prostora.

ISHODI UČENJA	OSNOVNI NIVO	SREDNJI NIVO	NAPREDNI NIVO
1. Tumači kategorije historijskog vremena.	Učenik:		
	Razlikuje hronološki historijska razdoblja.	Povezuje određene historijske pojave (ličnosti, događaji, procesi) s različitim historijskim razdobljima.	Procjenjuje ključne historijske događaje, pojave i njihov uticaj na historijske epohe kojima pripadaju kao i na sadašnjost.
2. Koristi različite načine prikazivanja historijskog v remena i hronologije.	Interpretira historijske događaje, pojmove, procese ili ličnosti hronološkim slijedom koristeći se graficima, statističkim, hronološkim i sinhroniziranim tabelama.	Upoređuje podatke o događajima iz različitih prikaza historijskog vremena (grafici, dijagrami, sinhronizirane tabele) iz opće i nacionalne historije.	Kreira sinhronizovanu tabelu historijskih događaja, pojava ili procesa prema određenom kriterijumu.

3. Analizira historijska razdoblja i kako su povezani događaji u njima; objašnjava glavne pravce, procese i probleme iz prošlosti s mještajući ljude i događaje u vremenski i prostorni okvir.	Razlikuje glavna obilježja historijskih razdoblja.	Ispituje historijske događaje i pojave različitog društvenog konteksta u istom razdoblju.	Kreira sinhronizovanu tabelu za određenu historijsku temu kombinujući historijske događaje i pojave iz različitog konteksta u istom razdoblju.
4. Objašnjava kako se mijenja stajalište u zavisnosti od vremena i prostora.	Razlikuje tumačenja historijskih događaja, pojava ili procesa u vrijeme kada su nastali kao i u savremeno doba i njihov uticaj na svakodnevni život.	Ispituje različita tumačenja historijskih događaja, pojava ili procesa u vrijeme kada su nastali, kao i u savremeno doba i njihov uticaj na svakodnevni život.	Daje kritički osvrt na različita tumačenja historijskih događaja, pojava ili procesa u vrijeme kada su nastali, kao i u savremeno doba i njihov uticaj na svakodnevni život.

OBLAST 3: HISTORIJSKO ZNANJE I RAZUMIJEVANJE – KONTINUITET I PROMJENA

Ishodi učenja:

1. Objašnjava kako su glavni događaji u vremenu povezani jedan s drugim i rekonstruiše, prati i tumači određene oblike (društvene, ekonomske, kulturne, religijske, političke, te svakodnevni život) društva u različitim kontekstima kroz vrijeme i kroz različita historijska razdoblja.
2. Objašnjava trajanje nekih ideja u historijskom vremenu i kako preplitanjem određenih ideja i historijskih događaja može doći do novih historijskih obrazaca.
3. Utvrđuje na koji način dolazi do promjena u različitim historijskim razdobljima; objašnjava kako se neki oblici mogu promijeniti, dok drugi ostaju isti; razumije složenost promjena i njihov uticaj ne samo na politiku i tehnologiju već i na vrijednosti i vjerovanja; utvrđuje ključne prekretnice u svjetskoj historiji i određuje uzroke koji su doveli do promjena i dugoročnih posljedica tih promjena.

ISHODI UČENJA	OSNOVNI NIVO	SREDNJI NIVO	NAPREDNI NIVO
1. Objašnjava kako su glavni događaji u vremenu povezani jedan s drugim i rekonstruiše, prati i tumači određene oblike (društvene, ekonomske, kulturne, religijske, političke, te svakodnevni život) društva u različitim kontekstima kroz vrijeme i kroz različita historijska razdoblja.	Učenik:		
	Predočava povezanost ključnih događaja i/ili pojava i promjena kroz historijska razdoblja.	Ilustruje prekretnice u razvoju društva od prahistorije do savremenog doba ukazujući na njihove pozitivne i negativne posljedice.	Formuliše pretpostavke o značaju posljedica promjena u razvoju društva nakon ključnih događaja od prahistorije do savremenog doba.

<p>2. Objašnjava trajanje nekih ideja u historijskom vremenu i kako preplitanjem određenih ideja i historijskih događaja može doći do novih historijskih obrazaca.</p>	<p>Opisuje ključne historijske ideje koje su uticale na važne promjene u društvu u određenom historijskom kontekstu.</p>	<p>Otkriva sličnosti i razlike određenih obilježja u društvu (privredne, kulturne, političke, religijske) oblikovanih pod uticajem historijskih ideja u određenom historijskom kontekstu.</p>	<p>Daje kritički osvrt na uticaj promjena u društvu u određenom historijskom kontekstu na odabranu ključnu historijsku ideju.</p>
<p>3. Utvrđuje na koji način dolazi do promjena u različitim historijskim razdobljima; objašnjava kako se neki oblici mogu promijeniti, dok drugi ostaju isti; razumije složenost promjena i njihov uticaj ne samo na politiku i tehnologiju već i na vrijednosti i vjerovanja; utvrđuje ključne prekretnice u svjetskoj historiji i određuje uzroke koji su doveli do promjena i dugoročnih posljedica tih promjena.</p>	<p>Opisuje primjere uticaja kontinuiteta i promjena kroz historijska razdoblja (događaji, historijske ideje, procesi) na cjelokupan razvoj društva.</p>	<p>Ispituje uticaj kontinuiteta i promjena kroz historijska razdoblja na savremeni život s naglaskom na historijske ličnosti, događaje, pojave i procese.</p>	<p>Procjenjuje značaj uticaja kontinuiteta i promjena kroz historijska razdoblja na savremeni život i potkrepljuje argumentima da promjene i razvoj nisu uvijek uslov za napredak (npr. atomska bomba, epidemije....) čovječanstva.</p>
	<p>Objašnjava ključne događaje iz prošlosti koji predstavljaju prekretnice u razvoju čovječanstva.</p>	<p>Razvrstava po važnosti ključne događaje iz prošlosti koji predstavljaju prekretnice u razvoju čovječanstva.</p>	<p>Daje kritički osvrt na značaj ključnih događaja iz prošlosti koji predstavljaju prekretnice u razvoju čovječanstva.</p>

OBLAST 4: HISTORIJSKO ZNANJE I RAZUMIJEVANJE – UZROČNO-POS LJEDIČNI ODNOSI

Ishodi učenja:

1. Razumije i međusobno razlikuje uzrok i posljedicu određenih historijskih pojava.
2. Ukazuje na povezanost između određenih historijskih događaja i širih društvenih, ekonomskih i političkih pravaca i razvoja.
3. Razumije složenost historijskih uzroka i posljedica, kao i ograničenja da se utvrdi uzrok i posljedica.

ISHODI UČENJA	OSNOVNI NIVO	SREDNJI NIVO	NAPREDNI NIVO
	Učenik:		
1. Objašnjava i međusobno razlikuje uzrok i posljedicu određenih historijskih pojava.	Objašnjava pojmove: uzrok, povod, posljedica na primjeru ključnih historijskih događaja.	Razvrstava po važnosti (npr. trenutni-dugoročni, izravni-neizravni, lokalni-globalni) uzroke, povode i posljedice određenih historijskih događaja, pojava i procesa.	Kritički procjenjuje različite perspektive uzroka, povoda i posljedica određenih historijskih događaja, pojava i procesa.
	Izdvađa različite interpretacije uzroka, povoda i posljedica ispitujući njihov vremenski kontekst.	Ukazuje na različite interpretacije na primjerima uzroka, povoda i posljedica ispitujući njihov vremenski kontekst.	Prosuduje različite interpretacije uzroka, povoda i posljedica ključnih historijskih događaja i na osnovu dobivenih rezultata izvodi zaključke.
2. Ukazuje na povezanost između određenih historijskih događaja i širih društvenih, ekonomskih i političkih pravaca i razvoja.	Utvrđuje uticaj posljedica prošlih događaja, pojava i procesa na društvene, ekonomske, političke i kulturne prilike u epohi kada su se dogodili.	Utvrđuje po značaju uticaj posljedica prošlih događaja, pojava i procesa na društvene, ekonomske, političke i kulturne prilike u epohi kada su se dogodili kao i na sadašnjost.	Tumači uticaj posljedica prošlih događaja, pojava i procesa na društvene, ekonomske, političke i kulturne prilike u epohi kada su se dogodili kao i na sadašnjost.
3. Tumači složenost historijskih uzroka i posljedica kao i ograničenja da se utvrdi uzrok i posljedica.	Navodi povezanost pojedinih historijskih ličnosti, događaja, pojava sa uzrocima, povodima i posljedicama ključnih historijskih događaja.	Objašnjava povezanost pojedinih historijskih ličnosti, događaja, pojava sa uzrocima, povodima i posljedicama ključnih historijskih događaja.	Daje kritički osvrt na temelju relevantnih historijskih izvora koji su uzroci i posljedice ključnih historijskih događaja, pojava i procesa.